

V červnovém povídání se včelařem **Františkem Sentenským** jsme odbočili od jednotlivých včelích produktů k jejich komplexnímu využití v epidemické situaci. Dnes se ke „včelí lékárně“ vrátíme a povíme si o dalších důležitých léčivých produktech, které nám příroda prostřednictvím včel nabízí.

Minule jsi zminil propolis. To je vcelku známý pojem.

Propolis skvěle likviduje bakterie, plísně, viry. A to i MRSA – zlatého stafylokoka, proti němuž jsou chemie i antibiotika bezmocné. Problém je v tom, že když už ale moderní medicína propolis vezme na vědomí, musí být upravený tak, aby byl pokaždé stejný.

Trošku hloupost ne?

Samozřejmě. V propolisu je asi 180 látek, které známe, a zhruba i víme, jak působí. Pak je tam asi 300 látek, o kterých víme jen to, že tam jsou. A podle záznamů chromatografu propolis obsahuje dalších zhruba 500 látek. O těch nevíme naprosto nic. Především neznáme jejich spolupůsobení ve vzájemné interakci s prostředím. A teď mi řekni, co chceš v propolisu čistit, nebo co na něm chceš upravovat? Dobře, možná nějaké silné alergen. Ale ani ty tam nejsou pro nic za nic. Příroda nedělá nic zbytečně. Úpravou tedy získáš jen to, že o desítky procent snížíš účinnost, a navíc zvýšíš riziko resistance.

Vypadá to na stále stejný důvod: peníze?

Nepochybně. Přírodní látky nejde patentovat, a tím pádem je „nepotřebujeme“. Jenže my je potřebujeme. Jsou pro nás vždy tím nejlepším řešením, když pomínu třeba traumatologii. Že je už téměř neznáme, je věc jiná.

Takže propolis je vlastně desinfekce?

Vynikající a asi i nejsilnější, jakou znám. Včely propolisem obalí vše, co se dostane do úlu a co nedokážou vynést. Třeba

Vědí včely o kvantové fyzice?

i mrtvou myš. Ta je pak dokonale mumifikovaná a neohrožuje rozkladem prostředí v úlu. Propolis se také právě k mumifikaci používal. Zároveň jej včely používají i jako tmel a lepidlo. Pro člověka však má ještě vynikající účinky hojivé. A to tak silné, že za týden už těžko najdeš jizvu. Zároveň má účinky antidepressivní, a dokonce anestetické. Prostě taková živá voda – nejen hojí a desinfikuje, ale ještě i dodává vitalitu.

A další praktické využití?

Doma na rýmičky a kašlíky stačí pár kapek tinktury do vody a kloktat. Na záněty v ústní dutině stejná dávka a proplachovat. Na bolesti zubů přikládat práškový propolis. Rány potříť minimálním množstvím tinktury. Ale pozor. Pálí to jako čert. Dále se jeho účinky, už trošku složitěji, využí-

vají při léčení neplodnosti 1. stupně. Což jsou konkrétně – varikokela, endometrioza, srůsty vaječníků. Výborně a rychle hojí také popáleniny. Významně pomáhá s hemoroidy i prostatou. A tak dále. Zkrátka lahvička tinktury by neměla chybět v žádné domácí lékárně. Jen pozor na alergie. Ale ty jsou vzácné a lze je snadno zjistit. Stačí si kápnout tinkturu na jemnou kůži na zápěstí a rozetřít.

Jeden jediný produkt umí toto všechno? Nepřeháníš?

Jak sám vidíš, je dost obtížné si přenastavit vžitě stereotypy. Tradiční medicína nevznikla pro pobavení současné civilizace. Je s námi od úplného počátku. Tisíce let. A světe div se, funguje stále stejně a je prakticky bez resistencí. S obrovskou účinností řeší velmi mnoho dokonce i velmi vážných onemocnění. Věř tomu, že vše, co k životu potřebujeme, máme kolem sebe. Jen si toho všimnout a neničit to.

Kromě toho, co jsme už zničili nenávratně.

Bohužel. Místo, abychom se od přírody učili, snažíme se ji podrobit a drancovat. Jaký z toho máme prospěch, vidíme kolem sebe. Ti veselí jsou na antidepressivech, a ti co je nepoužívají, jsou zalezlí někde ve virtuální realitě. Ať už je to počítač nebo televize. Čest výjimkám. Náš způsob přežívání nám bere životní energii. Čímž se dostávám k dalšímu včelímu produktu – a tím je včelí chléb neboli *perga*.

Vlastně pyl?

Zpracovaný pyl. Včely přinášejí do úlu pyl v podobě roušek na zadních nohách, které k tomu mají skvěle anatomicky uzpůsobené.

Pylová zrna, která obsahují množství důležitých látek, mají však tvrdou slupku, kterou neumíme rozbít a dostat se tak k jejich obsahu. Včely to řeší tak, že v buňce spustí mléčné kvašení – ani to člověk spustit neumí – čímž se slupka roztrhne a obsah tak mají včely k dispozici. Perga je nesmírně výživná. Pro představu – jedna kávová lžička je ekvivalent asi tak 300 gramového bifteku. Navíc obsahuje ještě spoustu vitamínů. Také velké množství provitaminu A, takže se musí konzumovat opatrně. Denně maximálně dvě kávové lžičky, ráno a v poledne. Nebrat na noc. Perga ti dodá i velkou porci energie, takže by ses asi moc nevyspal.

Ideální strava pro sportovce?

Ano i ne. Je vynikající před výkonem a pak i po výkonu. A to jak fyzickým, tak duševním. Dokonce posiluje paměť. Skvěle třeba před zkouškami. Dodává energii i potřebné bílkoviny. Navíc ve stoprocentně využitelném stavu. Ale právě kvůli vysokým dávkám vitamínů nelze brát dlouhodobě. Kůry jsou maximálně měsíční, pak je potřeba alespoň na měsíc a půl vysadit. Krátkodobě je to pro sportovce mocný povolený doping.

Jen na jídlo to nepoužíváš?

Někdy. Můžeš si to přimíchat do jogurtu nebo zobat samotné. Ale je to poměrně drahá surovina. Špatně se těží a včely ji sbírají jen s malou rezervou. To znamená, že jim jí nemůžeš brát moc. Ale když jsem třeba líný uvařit si oběd a čeká mě odpoledne ještě dlouhá práce, tak se lžičkou pergy to překlenu úplně na pohodu.

Prostě jeden biftek. To by chlapovi stačit mělo.

Stačí. A ke všemu je rare. Nemáš ani pocit hladu, ani že ti chybí energie. Pak se přestaneš dívat jako na fantasmii, že si nějaká holka v tajze jen tak občas něčeho zobne, a žije tak celý život ve zdraví a pohodě. Z toho mála, co vím jen o včelách a bylinkách, mi to nepřijde nereálné.

Používá se perga i k léčení?

Většinou jako doplněk léčby jiným produktem. Má také antibakteriální účinky. Hlavně však dokáže dodat výživu a energii tam, kde je potřeba. Ideálně v kombinaci s medem. Seznam diagnóz, na které se používá, je minimálně na jednu stránku A4. Týká se to nervového a kardiovaskulárního systému, problémů s tlakem atd. Je toho vážně moc.

A co včelí vosk?

Ten se používá ve formě tělových a ušních svíček, které lidé znají od nepaměti. A také do masť a krémů. Podporuje vstřebávání látek. Jen na okraj – obsahuje téměř 300 látek, z nichž máme popsáno zhruba třetinu. Možná si lidé myslí, jak je věda daleko, že už skoro není co objevovat, ale za přírodou kulhá o mnoho parníků pozadu. Vosk je velmi oblíbený i v kosmetice, protože mimo jiné „způsobuje“ hladkou pokožku.

Vynikající je také žvýkání včelích víček. To je vosk s trochou medu a propolisu, kterým včely víckují buňky a který včelaři odkrojí z pláští před vytáčením. Je to vynikající na desinfekci ústní dutiny, na paradontózy. Pro děti místo bonbónů naprosto dokonalé. Místo cukrů způsobujících kazy žvýkat sladkosti, které jejich tvorbě zabraňují.

Včely ho ale asi používají k něčemu jinému.

Pro ně je především důležitým stavebním prvkem. Dokonalost stavebního díla včel okoukali i letečtí konstruktéři. Termín voštinová konstrukce vychází právě z termínu voští – starší označení pro plástev. Jsou to lehké a velmi pevné konstrukce, což je právě pro letadla důležité. Včelímu vosku také vděčíme za latinské slovo *sinceritas*. *Sine cera* znamená bez vosku. Voskem totiž dříve sochaři zakrývali vady na svých dílech. Termín *sinceritas* se tak vžil pro upřímnost a čestnost. Vosk také velmi dobře akumuluje energii, včetně těch, co „neexistují“. Hořící svíčka ze včelího vosku čistí prostor.

To už se dostáváš trošku mimo realitu naší vědeckotechnické společnosti.

Záleží na tom, kterou vědu máš na mysli. Pokud se ponoříš do kvantové fyziky, tak tam opravdu existuje jen to, čemu věnuješ pozornost. To je experimentálně ověřeno. Ale na druhou stranu také říká, že cokoliv člověka napadne, už někde na světě existuje. Kdysi jsem si řekl, že pokud někdo nevěří, že něco existuje, je to jeho věc, ale já se nenechám omezovat tak, abych o tom přestal mluvit. Navíc když s tím mám osobní zkušenosti. Prostě to, že něčemu nevěříš, ještě neznamená, že to neexistuje. Pro sebe si vždy jen řeknu: „Když chceš trpět, tak trp.“ Takové nevěřící reakce budí například včelí biopole. Ale ještě předtím se krátce zmíním o včelím vzduchu. Dýchání vzduchu přímo z úlu nebo při ležení na úlech léčí značnou část všech respiračních onemocnění, včetně astmatu.

Které mnozí pokládají za neléčitelné.

Mnozí ano. Příroda ne. Pokud budu mluvit za včely, tak takzvané neléčitelných chorob umějí řešit více. Některé léčí, u jiných pomáhají výrazně vylepšit kvalitu života.

Ale víc už dnes nestihneme. O tom včelím biopolím nám budeš muset povědět až příště.

Děkuji za pozvání a všem vám přeji krásné léto.

Foto archiv

